

Приморске Новине

ЛИСТ ССРН ОПШТИНЕ БУДВА

ИЗЛАЗИ ПЕТНАЕСТОДНЕВНО

ГОДИНА XIV

БРОЈ 275.

10. ЈУН 1985.

ЦИЈЕНА 10 ДИНАРА

ЗАЈЕДНИЧКА СЈЕДНИЦА ПРЕДСЈЕДНИШТВА ОК СК И ОК ССО

ВИШЕ ПРОСТОРА ЗА МЛАДЕ

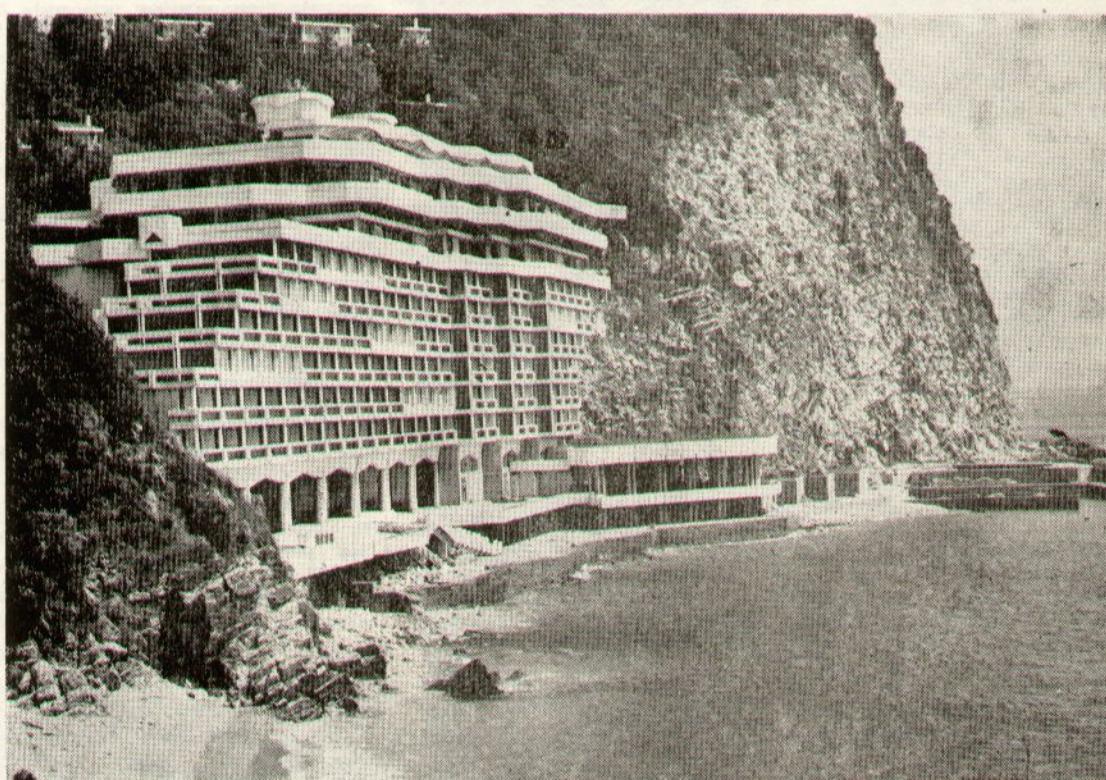
На заједничкој сједници предсједништва Општинског комитета Савеза комуниста и Савеза социјалистичке омладине разматрани су ставови, оцењене и закључци Централног комитета СК Црне Горе о актуелним идејно-политичким питањима дјелovanja Савеза комуниста у борби за остваривање друштвених улога и положаја омладине у политичком систему социјалистичког самоуправљања. Један од закључака је да су млади у Будви недовољно укључени у самоуправне друштвене токове. Тако сваки десети омладинац и омладинка укључени су у идејне облике марксистичког образовања. Они се споро укључују у процес самоуправног и друштвено-polитичког живота и одлучивања, а присутне су појаве секташења пре ма младим кадровима.

Оцењена је да су основне организације Савеза комуниста дужне да сталним и организованим премама, евидентирајем и праћењем рада кандидата и досљедном примјеном критеријума обезбеђују да се у организације СК, примају млади који се боре за идеје и политику Савеза комуниста и постижу запажене резултате у производњи, учењу, студирању, стручном научном и друштвено-polитичком раду.

ИЗАВРАН
ПРЕДСЈЕДНИК
ОО СУБНОР-а

На сједници Предсједништва Општинског одбора СУБНОР-а, одржаној прошлог мјесеца, за предсједника с једногодишњим мандатом поново је изабран ИЛИЈА СИМОВ МИТРОВИЋ, првоборац и друштвено-polитички активиста из Светог Стефана.

Д.

Хотел „Ас“ — пријатан кутак за одмор

КАКО ДОЧЕКУЈЕМО СЕЗОНУ

Можда је најбољи индикатор сазијевања свијести код становништва да је туризам једини извор благости његовог краја то што се на састанцима, на којима се у дневни ред ставља тачка — припреме за туристичку сезону, често чују примједбе да припреме за сезону у туристичким мјестима као што су Будва, Свети Стефан и Петровац не могу трајати два или пет мјесеци него не прекидно током читаве године. За ово се дају и таква обrazloženja да сваки саставник и сваки договор на свим нивоима и о било ком питању се расправља — почев од комуналних проблема, здравstva, школstva, kultury, па све до опшteнародne одbrane i друштvene samozashitite — морају бити у функциjiji pripreme za dочек turista. A састанак и договора било је на претек. Од завршетка прошлогодишње сезоне нису готово ни престали. И то од мјесних заједница и радијalih организација па до Општинске скupštine, ОК Савеза комуниста и Општинске konferencije ССРН. Доношени су планови и програми, било се над нihovim izvršavanjem. To, што није спроведено у живот баш све што је планирано не значи да бисери наше Јадрана — Будва, Свети Стефан и Петровац — не до чекују овогодишњу сезону чистији, љепши и спремнији него до сада.

Да почнемо од комуналних служби од чијег добrog организовања и функционisanja у mnogom зависи kvalitet

услуга и udžban boravak go stiju. OOUPR za održavanje čistote preduzeo je mjeru da se dovede возни park u istraživo stanje; formirana je radionica kako ne bi došlo do zaストа u transporatu smeđa iz grada. Izvršeno je „generalan“ čišćenje plaža duž rivijske. Ubrzo se uređuju zelene površine, cvijećnici i parkovi. I ostali OOUPR-ovi uključili su mak simum natora kako u pružanju usluge ne bi došlo do zaストа. Pusten je u eksploataciju novi vodovod Rževihi — Petrovac. Završena je i pustena u pogon kanalizaciona mreža u Pržinu. Radovi na kanalizaciji u naselju Bečići u završnoj fazi, kao i još jedan znacajan objekat na kanalizaciono mreži — rezervni испуст с таложницом, који ће „спасавati situaciju“ u slučaju kvara pumpa ili nestanaka električne energije. Poboljšan je lokalni saobraćaj uvođenjem više autobusa između Budve i Petrovaca, kao i između izletničkih mesta na relacijama: Budva — Žetinja — Lovćen — Његуши, Budva — Kotor i Budva — Tivat.

У будванској пошти повећан је број излазних канала за 180, а у petrovackoj за 48, што ће обезбједити међумесни и међunarodni saobraćaj. Ovih дана постав

љају се 23 нове говорнице — 14 у Будви, три у Светом Стефану, четири у Петровцу и двије у Буљарици.

Владимир СТАНИШИЋ

ЉЕТО СЕ ЗАХУКТАЛО

Овогодишња туристичка сезона на подручју од Јаза до Буљарице просто се захуктала. Плаже су од купача узре, а у хотелима је ових дана немогуће наћи слободан лежај.

Добрим посјетом туристи изненађени су и туристички и угоститељски радници. И једни и други вјерују да ће такво stanje potrajati i na rednih mjesecu. Очekuju je dan значајан објекат na kanalizaciono mreži — rezervni испуст с таложницом, који ће „спасавati situaciju“ u slučaju kvara pumpa ili nestanaka električne energije. Poboljšan je lokalni saobraćaj uvođenjem više autobusa između Budve i Petrovaca, kao i između izletničkih mesta na relacijama: Budva — Žetinja — Lovćen — Његуши, Budva — Kotor i Budva — Tivat.

Но, ne smije se заборавiti da mnogi dogovoreni послоси да oвогодишња туристичка сезона буде спремно дочекана i да као таква представља прокретницу u туристичком пословању Budve још ни су завршени. Поприлично је оних који се u izvršavanju постављениh задатака пошta pažnji. To што су туристи до путовали u nepredviđenom broju ne bi smjelo da их заvara, јер до kraja сезоне чека нас још pet mjeseci, a svaki gost bi требало da kућu pođe zadovoљan i da nam se ponovo vrati. Tu staru i potvrđenu tourističku kriлатицу ne smijemo da заборавимо, па ни обавезе које smo prihvatali da se ova istupi.

Д. Н.

ОБАВЈЕШТЕЊЕ

НАРЕДНИ БРОЈ „ПРИМОРСКИХ НОВИНА“ ИЗЛИЋЕ 10. ЈУЛА 1985. ГОДИНЕ НА ПОВЕЋАНОМ БРОЈУ СТРАНА.

НОВИ ТУРИСТИЧКИ БРОДОВИ

У флоти „Монтенегроекспреса“ крајем прошлог мјесеца нашло се седам бијелих лађа за туристичка путовања у водама јужног Јадрана: из Польске пет мјесних бродова за излете али и обуку — да стражи гости код нас за вријеме љетовања стекну званичноста.

У Корчуланском бродоградилишту преуређена је за Црногорско приморје једна стара лађа у модеран брод са сто сједишица. Носиће име „Петровац“, а стално ће бити стационирана у Тивту.

За пловидбу, између Дубровника и Улциња, излете ноћна крстарења „Монтенегроекспрес“ је од опатијског „Кварнерекспреса“ изнајмио путнички брод „Назор“, тако да ће овај дио обале и мора, скоро двije деценије без поморског саобраћаја, оживјети туристичка флота. У Которском заливу, поред тога, стационирано је десет излетничких бродића с хиљаду сједишица, који плове под заставом „Боке“ из Херцег-Новог.

Новина је за ово подручје и посебан излетнички воз који ће, такође у организацији „Монтенегроекспреса“, свакодневно у сезони одмора, путовати из Бара до Моковца, како би странци и домаћи туристи посјећивали и разгледали кањон Таре и Биградско језеро.

Из ССРБ ће, за оперативнији рад путничких агенција у организовању излета, бити увезено седам хидро крилних бродова и тридесет аутобуса са „ер кондишионом“ који се не производе у нашој земљи. Набавља се из иностранства за потребе југословенске туристичке привреде и 500 аутомобила за службу „Рента кар“.

ВЕСЕЛИН ЈОВАНОВИЋ

ОД ЈАЗА ДО БУЉАРИЦЕ: МОГУЋНОСТИ

"Монтенегротурист" је заинтересован за заједничка улагања с домаћим и страним партнерима, нарочито за реализацију већих пројеката — туристичких насеља, хотелских комплекса, ауто-кампова и марина. Он у овом тренутку може да понуди око десет пројеката за које су претежним дијелом већ урађени урбанистички, идејни или детаљни архитектонски пројекти.

Локација туристичког насеља „Јаз“ налази се на истоименој плажи, једној од најљепших на југословенској обали. За њену изградњу урађена је комплетна економска и техничка документација.

Пројекат је 1970. године био преко Владе СФРЈ пријављен за финансирање Међународној банци из Вашингтона. Њени експерти су га као веома позитиван предложили органима банке за кредитирање. Одлука о креиту није донешена због то га што домаћи партнери нису у то време могли да обезбедију своје учешће од 50%.

Програм „Јаз“ предвиђа изградњу 5.000 кревета — 1.300 у вилама, 500 у хотелу „А“ категорије и 3.200 у хотелима „Б“ категорије, затим изградњу модерног аутокампа, два-три километра удаљеног од насеља, за 1.500 туриста.

Укупна површина у затвореном простору износи 104.000 квадратних метара. За потребе слога насеља осигуравају је посебним Законом Скупштине СРЦГ 50 хектара земљишта. Вриједност инвестиције процјењује се на 50 милиона долара, а вријеме изградње 24 мјесеца.

ТУРИСТИЧКО НАСЕЉЕ „СЛОВЕНСКА ПЛАЖА“ — ДРУГА ФАЗА

У Будви, у непосредном залеђу истоимене плаже, из прошле је и пуштена у рад, у мају 1984. године, прва фаза за модерног и савременог туристичког насеља „Словенска плажа“ са 2.400 кревета и свим пратећим садржајима — специјализованим ресторанима, продавницама, објектима за спорт и рекреацију. У процуђењу плаже, искочно и западно, предвиђе на је изградња друге фазе, која обухвата смјештајне јединице апартманског типа (500 кревета) и пратеће објекте (ресторане, трговине, спорт и др.) чија површина у затвореном простору износи 6.500 квадратних метара, а у отвореном 1.500 квадрат

хотела „де лукс“ категорије са 550 кревета.

На основу анализе о садашњем и будућем туристичком тржишту дошло се до његове програмске концепције. Главне карактеристике оваквог концепта су: максимално искоришћавање природног ресурса, одвајање по друџија бравац од подручја забаве и других бучних активности, изградња већег броја мањих ресторана, ниска-градња, ослоњање подручја од саобраћаја, богатство понуде с објектима за спорт и рекреацију, забаву и културу.

Смјештајне јединице груписане су у четири међусобно повезане целине. Све смјештајне јединице су у приземљу и на првом спрату. Структура ових јединица: двокреветне собе (220), једнокреветне (60), касина апартмани (20) и резидент апартмани (3). Собе у приземљу имају лођу и врт површине 10+15 m², а на спрату само лођу (10 m²).

Угоститељски дуо је веома разнородан: 11 локала (1.200 сједишта) за пружање услуга хране и исто толико

потрошачких мјеста за пиће (700 столица).

Разнодна и забава састоји се из двије дворане (бовлинг, билијар, диско клуб, затим затворени базен с терасама за сунчане, сауне, трем кабинет).

Од спорско-рекреативних активности планира се универзално игралиште (мали ногомет, рукомет, кошарка), више столова за стони тенис, куглана са четири стазе, мини голф, пјешачке и шета лишћне стазе.

Културни центар са своим терасама служио би за организовање концерата, сличне и забавне музике, изложби ликовних и других умјетника, врхунских соло приредби, учење страних језика.

Вриједност инвестиције процјењује се на 13 милиона долара, а вријеме градње на осамнаест мјесеци.

ТУРИСТИЧКО НАСЕЉЕ „НОВА ОЛИВА“

У Петровцу и његовој не посредној близини (Перазина до) подигнуто је више хотела „А“ и високе „Б“ ка-

тегорије: „Палас“ — 360 кревета, „Кастелластва“ — 400, „А“ са вилама — 400, „Ривијера“ и виле „Олива“ — 330 кревета са укупно 1.500 кревета.

Туристичко насеље „Нова Олива“ изградило би се на простору између мора, Малог брда, хотела „Палас“ и насеља Брежине, тако да би заједно с хотелом „Ривијера“ (170 кревета) и вилама бившег хотела „Олива“ чинио експонско-технолошку целину.

„Нова Олива“ имала би око 240 кревета — 80 у централном објекту, а 160 у рен та вилама и апартманима.

„Ривијера“ и виле „Олива“ прилагодиле би се савременим захтјевима туриста, те би заједно с „Новом Оливом“ и новим пратећим објектима чиниле функционалну целину.

Централни објекат, поред смјештајног дјела, имао би заједничку реџиону за џејлокупно туристичко насеље, затим салоне за ТВ, друштвене игре, читање и писање, конзумне капацитете као што су класични ресторани за пансионске и госте »à la carte«, грил ресторани с глинидом и терасом, експрес-ресторан, кафетерију, диско-клуб, продавнице и ательеа. Сви ови објекти димензионирани су према потребама и захтјевима туриста.

Укупна површина која се адаптира износи око 2.300 m², ново пројектована у затвореном простору око 5.500 m², а на отвореном простору (пјешачке и колске саобраћајнице, спорт, хортикултуру) око 6.000 m².

У склопу изградње туристичког насеља „Нова Олива“ планира се уређење и култивисање плаже у Петровцу површине близу 8.000 m².

Предрачунска вриједност инвестиције износи око шест милиона долара, а вријеме градње петнаест мјесеци.

„ЛУЧИЦЕ“ КОД ПЕТРОВЦА

Лучице посједују изванредне осунчане падине, окренute мору и обрасле густим маслињацима и боровом шумом. Горњом страном падине граничи Јадранска магистрала која је посебном саобраћајницом повезана с Петровцем и Лучицама.

ПЕКО ЛИЈЕШЕВИЋ

БОРБЕ ЗА СЛБОДУ И РЕВОЛУЦИОНАРНИ ПОКРЕТ

VIII

КРАЈЕМ 1941. И ПОЧЕТКОМ 1942. НОП добија нови полет. Створена је релативно повољна политичка атмосфера — долази до масовнијег опредељивања за народнослободилачки покрет и народнослободилачу борбу. Организације

КПЈ и СКОЈ-а се учвршују, акцију повезују, те јачају пријемом у чланство професионалних бораца. И поред тога што се, због тешких жртава на Пљевљима и ступања на Прву пролетерску бригаду, број чланова Партије осјетно смањио (за 13), до

не власти — народнослободилачки одбори (НОО).

ПРВИ ОРГАНИ НАРОДНЕ ВЛАСТИ

Партијске организације и руководства развијају посебну активност на организовању и јачању народнослободилачких одбора. Већ у децембру 1941. имамо сеоске НОО у многим поштровским селима, а у току јануара и фебруара 1942. и у неколико мајинских села, Поборица, Брајићима и у Будви. У децембру 1941. и почетком јануара 1942. настали су општински НОО за Свети Стефан и Петровац, а крајем јануара и за будванску општину. У фебруару је формиран Срески (Међуопштински) НОО са сједиштем на Опраћеници. Успјешна активност народнослободилачких одбора довела је до њихове све веће афирмације. У раду на формирању НОО, и затим као њихови чланови, нарочито су били антажовани старији и угледни домаћи-

ни, провјерени активисти НОП. Два наша представника изабрана су да нас представљају на Острошкој скупштини. Један од њих је и учествовао.

Крајем 1941. у многим пајковским селима и почетком 1942. у Поборима приступило се оснивању сеоских одбора АФЖ. На посебним конференцијама говорено је о НОБ-у и улоги жена у њој, одржавана су предавања из хигијене и организовани курсеви прве помоћи. Одбори жена покренули су широке акције на обезбеђењу обуће и одјеће за борце и, нарочито послије борбе на Пајштровници, на материјалном збрињавању његованаја рањеника.

Слиједећи одлуку и Писмо ПК КПЈ за Црну Гору, Боку и Санџак из октобра 1941. о оснивању Црногорске народне омладине, организован је крајем 1941. рад на формирању организације ЦНО у општинама Петровац и Свети Стефан у децембру 1941. и у општини Будва у

Приморске новине

Лист ССРН општине Будва. Уређује: Редакциони комитет. Главни и одговорни уредник: Владимира Станчић. Издавач: Културни центар Будва. Адреса редакције: „Приморске новине“ — Будва, телефон: 41-194 — Број жијро-рачун: 20710-603-1809 код СДК Будва — Штампа: РО за графичке производе и услуге „Андреја Палташин“ — Котор — Претплата: годишња 350 дин.; за иностранство 10 долара. — Рукописи се не враћају

ЗА ЗАЈЕДНИЧКУ ИЗГРАДЊУ ТУРИСТИЧКИХ ОБЈЕКАТА

Јуна мјесеца 1973. године за зону Лучица урађен је урбанистичко-програмски пројекат, и то путем јавног југословенског конкурса. Примању њему, на овом простору планира се изградња хотела „А“ категорије са 400 кревета за рад преко цијеле године, (двохречеветних соба биће 75%, једнокреветних 20% и апартмана 5%). Пратећи садржаји хотела су углавном затворени базен (12,5×25 м), који би служио искључиво за рекреацију, сауне, простор за масажу, затим отворени базен (25×33 м), који би, такође, служио само за рекреацију, купања, дужине 20 метара, галерија итд. Виле разних типова (600 кревета) двохречеветних 50%, четвротречеветних — 70% и шестотречеветних 25%. Укупна нето површина свих вила износила би 7.000 м² — 12 м² корисне површине по кревету. Центар насеља служио би свим становништвом и гостима Лучице, а у његовом склопу изградили би се:

— универзална самопослуга за продавају меса, врћа, по врћа, млекарских и пекарских производа;

— мање специјализоване радије за продају сувенира, итака ен енд око је једно и колну, козметике, галанте рије, штампе, дувана и цвијећа;

— класични ресторан са око 250 и прил са око 150 столица,

— туристичке агенције, мјењачнице и простори за информације, дискотека, умјетничка галерија и атеље,

— спортски објекти (тенис, мини голф, дјечија игралишта, мали спортиви), као и љетна позорница за око 300 гостију.

Укупне површине свих објеката у затвореном простору (смештајни дио плус сви пратећи садржаји) износе 22.000 м² од чега на хотел отпада око 15.000 м² корисне површине или 38 м² по кревету.

Авто-камп „Буљарица“ локиран је југозападно од Петровца на трећем километру саобраћајнице према Бару у непосредној близини истакнуте плаже. За овај камп урађена је комплетна техничка документација. У његовом оквиру предвиђени су простори за спорт и забаву: мали фудбал, кошарку, одбојку, тенис, биоскопску салу, љетњу позорницу...

У оквиру трговине предвиђе не су самопослуга, продавници сувенира, киосци и зелена пијацада, а од угоститељских садржаја — ресторан, експрес-ресторан на принципу самопослуживања и посластичарница.

Предрачунска вриједност све инвестиције процјењује се на четири милиона долара, а вријеме изградње на 12 мјесеци.

МАРИНЕ

Наши објекти са многобројним животијским заливима и увалама позната је по природним љепотама и идеална је за крстарење јахти, једрилица и чамаца. Сва мјеста доступна су туристима, који су изабрали овај један од најатрактивнијих начина путовања.

На подручју јужног Јадрана, од Дубровника до Улциња, за сада нема ни једне марине, па се у наредним годинама планира њихова изградња — око 1.200 везова.

За марину у Будви изграђена је одговарајућа инфраструктура и завршени су радови на акваторијуму. Укупни капацитети марине износе 500 везова у мору, од чега се 40% односи на потребе

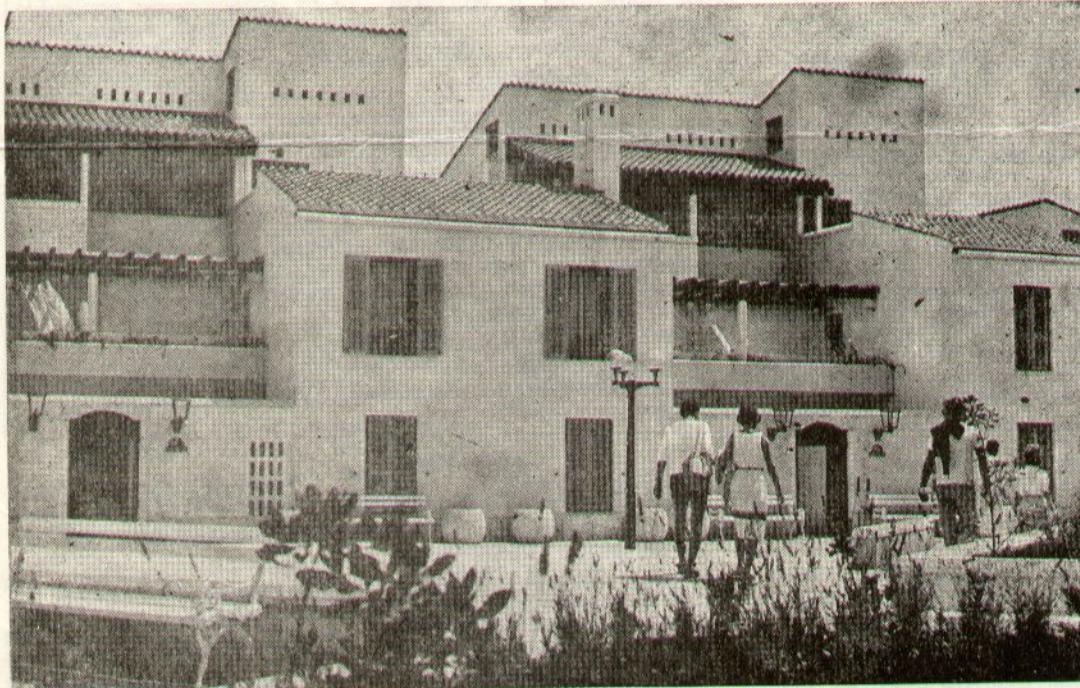

Хотел „Милочер“

бе зимовања, 30% за вишедневни боравак и 30% за транзит. Марина би служила првенствено међународном научном турizму, имала би пратеће објекте, почев од ресторана и разних продавници да до ресторана, сервиса, по словно-царинарских и других простора.

Предрачанска вриједност процјењује се на око четири милиона долара, а изградња је могућа у стадију.

На Бечићкој плажи, једној од највећих и најљепших на Медитерану, изграђе

Словенска плажа

јануару 1942. године. Организацијом ЦНО, постављеној на значајно широј основи од СКОЈ-а, обухваћени су сви омладинци који су били привржени НОП и НОВ, а највећи број их је већ био у партизанским јединицама. Чланови СКОЈ-а били су у организацијама ЦНО главни активисти (јез про ЦНО, њен руководећи, авангардни дио). Чланови организација ЦНО у све три општине били су један од главних ослонаца партијских ћелија и НОО у свакодневним пословима: набавка и пренос хране на положаје, транспорт рањеника, безбедност позадине, курирске веze и обавештавање.

ФОРМИРАЊЕ ПРИМОРСКОГ БАТАЉОНА „СТЕВАН ШТИЉАНОВИЋ“

Посебан значај за даље развијање борбеног расположења, полет НОП и оживљавање НОВ имало је, несумњиво, организовање и јачање

партизанских јединица на читавој територији. Одлуком Штаба Ловћенског одреда у другој половини децембра 1941. формиран је Приморско-Црннички батаљон и одређен његов штаб. Почетком јануара 1942. године у формирању су биле двије наше чете: Паштровска и Будванска. Успјешан развој НОП, прилив бораца, расподјељење и жеља да имамо сопствени батаљон за територију на којој је организован и дјелује Међуопштински комитет КПЈ (од Петроваца до Котора и Тивта), убрзо су довели до нове одлуке Штаба Ловћенског одреда о формирању Приморског НОП батаљона који је имао више од стотину бораца. У тој јануару и фебруару формиране су и чете. Почетком марта 1942. године Батаљон је имао око 500 бораца, сврстаних у пет чета: Паштровску, Маинску, Поборско-Брајићку, Грабљску и Которско-Приморску. Паштровска чета имала је око 200 бораца, Маинска 42 и Поборско-

је највећа и најзначајнија била борба на Паштровници, 25. марта 1942. године. Риторији батаљона су се формирани два јака упоришта: у реону Куљаче — Ограђеница и Стњевићи — Побори. Непријатељ је стално те жије уништењу и једног и другог. По наређењу Штаба Ловћенског одреда, почетком марта 1942. више од 20 наших бораца, заједно са командантим батаљона, отишло је у унутрашњост Црне Горе и, у саставу Приморско-Црнничке чете Другог ловћенског ударног батаљона, учествовало, под најтежим условима, у борбама против четника на колашинском сектору.

До половине априла 1942. јединице овог батаљона извршиле су много борбене акције. Паштровска чета више пута се супротстављала упаду Италијана у Брда, Куљаче и друга села која су се налазила под контролом партизана, штитећи народ од пљачке и репресалија. Међу борбеним акцијама свакако

-Брајићка 45. Распоредом је диница, Комитета КПЈ и органа народне власти на тे-

БИТКА НА ПАШТРОВНИЦИ

Италијанске снаге јачине три батаљона дивизије „Емилија“ (две алпийске и један „црнских кошуља“), с артиљеријском групом из дивизије „Месина“, предузеле су напад ради уништења партизанског упоришта у Поборима, где су се налазили Поборско-Брајићка, Маинска и дјелови Которско-Приморске чете. Борба са непријатељским главним снагама вођена је на Голишту, Коложуну и Паштровници, где је по-примила највећу оштрину и била рјешавајућа. Ту се око 70-80 партизана (око 35-40 из Поборско-Брајићке и по око 20 из Которско-Приморске и Маинске чете) одлучују супротставило италијанским снагама јачине око 3.000 војника, подржаних снажном бродском и тврђавском артиљеријом из Боке.

Борба је трајала од сваку до 16 часова послије подне, када су се партизани по вукли пред бројно и технички далеко надмоћнијим снагама.

Помоћне снаге Италијана, јачине око хиљаду војника, читавог дана успјешно су за државали мањи дјелови Грбље чете.

Италијанима су нанесени осјетни губици. Партизани су имали седам мртвих и осам рањених.

Италијани су сјутрадан, 26. марта, упали у Поборе и звјерски убили седам лица, не штедећи ни дјецу, опљачкали су покретну имовину, запалили куће, а породице интернирали на Мамулду код Херцег-Новог. У Горовићима, у Грбљу, убили су пет особа и запалили десет кућа.

КОНКУРС ЗА ИЗБОР СТИПЕНДИСТА ТИТОВОГ ФОНДА

Скупштина Титовог фонда за стипендирање младих радника и дјеце из радничких породица СР Црне Горе — Титоград расписује

КОНКУРС

за избор нових стипендија Титовог фонда у СР Црној Гори, за школску 1985/1986. годину

Стипендије се додељују:

- а) за редовно школовање, доквалификацију, преквалификацију и специјализацију младих радника,
- б) за стипендирање ученика другог ступња усмјереног средњег образовања,
- в) за стипендирање студената на вишем и високим школама.

На конкурсу могу учествовати:

1.

Млади радници који раде у основној организацији удржавања рада, радној заједници или другом облику удржавања рада и средстава; млади радници који личним радом самостално, у виду занимања, врше професионалну дјелатност, млади радници који личним радом самостално, врше одређену дјелатност средствима у својини грађана; млади удржани индивидуални пољопривредни производи — под условом:

- да нијесу, по правилу, старији од 30 година,
- да приход по члану њихове породице не прелази 9.000 динара мјесечно,
- да у претходном школовању имају просек оцјене најмање три и више,
- да се истичу у обављању послова и радних задатака на свом радном мјесту,
- да испољавају склоности и интересовање за даље образовање које доприноси унапређивању производње.

Млади радници конкуришу за стипендију Титовог фонда, преко својих ООУР-а, радних заједница, односно организација коопераната у пољопривреди (млади пољопривредници) и преко мјесних заједница (носиоци самосталног личног рада).

Кандидати из ове тачке, поред молбе, подносе следеће доказе о испуњавању услова конкурса:

- свједочанство о завршеном испиту школе,
- увјерење о кућној заједници,
- увјерење о приходу домаћинства за 1984. годину,
- потврду о висини личног дохотка за прво полугође 1985. године.

Кандидати који раде у ООУР, радној заједници или другом облику удржавања рада и средстава, подносе и одлуку самоуправног органа о упућивању на школовање с доказом да им је обезбиђено радно мјесто након завршног школовања.

Млади радници који траже стипендију за специјализацију, доквалификацију и преквалификацију достављају молбу на прописаном обрасцу и одлуку органа само-

управљања за упућивање на специјализацију, преквалификацију и доквалификацију, односно доказ да им је након завршетка овог дошколовања обезбиђено радно мјесто.

2.

Дјеца радника који раде у организацијама удрженог рада, радним заједницама и другим облицима удржавања рада и средстава; дјеца носилаца самосталног личног рада; дјеца удржаних и индивидуалних земљорадника и пензионера; дјеца која су лишена родитељског старања, као и дјеца радника на привременом раду у иностранству — под условом:

- да су завршила заједничке основе усмјереног средњег образовања,
- да у претходне две године имају најмање просек оцјене 3,50 (ученици) односно 7,50 (студенти),
- да мјесечни приход по члану њиховог домаћинства не прелази 6.500 динара мјесечно,
- да су се определила за изучавање занимања која су потребна удржаном раду,
- да се истичу у раду омладинске организације, друге друштвено-политичке и друштвене организације.

Предност при додељивању стипендије имају под једнаким условима кандидати који се определе за производна и дефицитарна занимања којима се задовољавају кадровске потребе удрженог рада и друштвено-политичких заједница, у материјалној производњи или другим дјелатностима од посебног друштвеног интереса за одређено подручје, као и они са посебно израженим склоностима и способностима за одређена занимања.

Кандидати из ове тачке, поред молбе, подносе следеће доказе о испуњавању услова конкурса:

- а) Ученици
 - свједочанство о завршена оба разреда заједничких основа средњег усмјереног образовања и потврду о упису,
 - увјерење о кућној заједници,
 - увјерење о приходу за 1984. годину,
 - увјерење (потврду) о висини личног дохотка за прво полугође 1985. године, за чланове домаћинства који су у радном односу.
- б) Студенти
 - свједочанство свих разреда средњег усмјереног образовања и потврду о упису (само за студенте прве године, више, високе школе и факултете),
 - увјерење о положеним испитима на факултету,
 - остала документа која прилагују ученици.

Молбе и предлоги, уз доказ о испуњавању услова конкурса, подносе се до 10. септембра 1985. године, Скупштине Титовог фонда Црне Горе, преко савјета Титовог фонда у општинама пребивалишта кандидата где се могу добити потребни обрасци и ближа обавештења о конкурсу.

Непотпуна и неблаговремено достављена документа неће се разматрати.

Војним обвезницима који након завршетка средње школе добију стипендију Титовог фонда за студије за вишој или високој школи, стипендија мирује за вријеме служења војног рока, уколико кандидат поднесе доказ да се налази на одслужењу војног рока.

УХВАЋЕНИ ШВЕРЦЕРИ ВИСКИЈЕМ

„Афера виски“, о којој се говори већ подуже, добије свој епилог пред судом. Као су новинари обавијештили у Одјељењу унутрашњих послова, поднијета је криничка пријава Окружном јавном тужилаштву против Манојла Манојловића, магацијера складишта Београдске индустрије пива у Будви, основане сумње да је извршио кривично дјело пљачке. Манојловић је, како нам је саопштено, продавао пиве из магацина приватним лицима, а новац задржавао за себе! Он је током прошле године продавао флаши стронг вискија по 600, а његова цијена у продaji је тада била око 4.000 динара. Из магацина је на овај начин нестало 754 боче вискија, 527 боча домаћег брэндија, 263 боче ракије, 371 боча вина у паковању од литра, 258 боча у паковању од 0,7 литра, 504 боче у паковању од 0,35 литра и 20 боча дезертног вина, као и 5.845 флашице освјежавајућег пива „коља“ и 156 флашица „тетрабрик“ со ка.

Треба истаћи да крајем прошле године, како наводе у ОУП, није извршен како треба редован попис. Тројица комисија, коју су сачинили радници Одмаралишта БИП, потписала је бланку листе, не интересујући се шта ће Манојловић у њих унијести.

У магацину БИП-а, како саопштавају истражни органи, од октобра 1983. до краја прошле године извршено је пет тешких провалних крађа. Седморо млађих лица, међу којима има и малолетника, ускакала је кроз неизостаљени отвор на магацину и односili су виски. Укупно је на овај начин украдено 97 флаша вискија који је касније продаван неким приватним угоститељима и другим приватним лицима, и то по веома повољним цијенама. У ОУП-у саопштавају да је Манојловић примијетио крађу кроз отвор на магацину, али надлежним органима то није пријављивало. Обавијештени smo да ће против чланова комисије, провалника и још неких лица бити проднијете кривичне пријаве Окружном јавном тужилаштву у Тито граду.

КАМЕРА ОТКРИЛА ЛОПОВА

Захваљујући систему телевизијских камера, који је постављен у туристичком насељу „Словенска плажа“, открiven је у току провалне крађе Зулфо Ђепаловић (24) из Осилице код Теслића. Он је ускакао на терасе хотелских соба, тражећи новац и ствари од вриједности, као и одјевне предмете. Код њега је пронађен већи број одјијела и разних дјелова гардеробе. Укупно је извршио пет провалних крађа — три на „Словенској плажи“, а двије у другим крајевима општине. Ђепаловић је лишен слободе и предат истражном судији Општинског суда у Котору.

С. Г.

ПАО ХЕЛИКОПТЕР

СМОТРА ТЕХНИЧКОГ СТВАРАЛАШТВА

Недавно је војни хеликоптер доживио удео код мјеста Хум на падинама Ловћена, на граници наше и цејтинске општине. До несреће је дошло на висини од 1.415 метара изнад мора. У несрећи је изгубио живот пилот хеликоптера поручник Милојко Којић, а повриједио је још пет лица којима је указана помоћ у титоградској болници, а потом су пребачени на лијечење у Београд. Очевидаца ове несреће нема, јер је терен на којему се удео догодио неприступачан. Како незванично сазнајемо, узрок несреће је ударање хеликоптера у трану једног дрвета.

Г.

НОВО РАДНО ВРИЈЕМЕ БЕНЗИНСКИХ СТАНИЦА

Почев од 1. јуна бензинске пумпе дуж Црногорског приморја имају ново радно вријеме. Бензинске пумпе у Будви и Улцињу радије од 6 до 24 часа, у Котору и Тивту од 6 до 23, у Буљарици од 6 до 21 и у Рисину од 6 до 20 часова.

С. Г.

Поводом 39-годишњице оснивања Народне технике Југославије, у хотелском комплексу у Бечићима, крајем маја и првих дана јуна, одржана је 21. смотра техничког стваралаштва младих Југославије. Учествовало је преко 500 пионира и омладинаца из свих република и покрајина. Млади су демонстрирали знање и умјешност у савладавању савремених дистигујућих важних за развој, изградњу и јачање одбране и способности земље.

Учеснике смотре је у име покровитеља, Републичке конференције ССРН Црне Горе, поздравио њен предсједник Петар Ракочевић. Он је, између осталог рекао:

— Овом Смотром — највећом традиционалном манифестацијом којом се подиже техничка култура и радио-производно стваралаштво младих, његова способност за обављање одбране и заштитних функција — на најбољи могући начин дајете допринос обиљежавању великог свеародног јубилеја — прослави 40 година слободе наше домовине и побједе над фашизмом и активностима младих Југославије поводом Дана младости.

СТАРА „АВАЛА“ ПРОРАДИЛА

Послије дужег чекања и одлагања, посљедњег дана у мају за посјетиоце и госте отворен је стари хотел „Аvala“. У овом реновираном угоститељском здању за чије је име везан почетак савременог туризма у Будви, и које је у земљотресу знатно оштећено, па је с њега морало да се „скију“ поткровље и један спрат, uređeni су простори за забаву и разоноду.

Нови садржаји су ноћни бар са 250 и тераса са 600 мјеста. На спрату је опремљена конгресна дворана са 400 сједишта, као и неколико салона. У њеном склопу су градска кафана, винотека и два аперитив бара. Остављени су простори за казино, изложбену галерију и продавницу који ће се накнадно опремити и отворити.

Адаптација објекта урађена је према пројекту арх. Владе Пламенца, добитника овогодишње награде „Борбе“, а радове су извршили грађевинари „Конграта“ из Београда и „Шипада“ из Сарајева.

Н. Д.

МАЛА ШКОЛСКА ХРОНИКА

ЕКСКУРЗИЈА

ОКО СТОТИНУ УЧЕНИКА осмог разреда извело је седмодневну научно-популарну екскурзију по Југославији. Маршута екскурзије била је: Будва — Мостар — Бања Лука — Љубљана — Блед — Опатија — Сплит ... Будва. Ученици су разгледали културно-историјске знаменитости мјеста куда су про лазили, а посјетили су и Кум ровец, Козару, Јасеновац, Плитвице. Екскурзија, коју су организовали наставници Душан БОЖОВИЋ, Селма ДРАГОВИЋ, Светислава БРАЈАК и Дубравка ФАБРИС, изведена је у организацији аутобуског предузећа „ТАРА“.

* * *

ДАН МЛАДОСТИ свечано је обиљежен у основној школи „Стјепан Митров Љубиша“. Припремљен је пригодан програм, у коме су узеле учешће хорска, музичка, балетска, рецитаторска и др угле секције ученичких активности.

* * *

НА КОНКУРСУ „ЧЕТРДЕСЕТ ГОДИНА У СЛОВОДНОЈ ЈУГОСЛАВИЈИ“, који је расписао Републички одбор Савеза бораца, јавило се много ученика свих основних и средњих школа са подручја Црне Горе. Међу на грађенима је и Иван КОНТИЋ, ученик осмог разреда, чији је наставник материјел језика Светислава БРАЈАК.

* * *

НА ОВОГОДИШЊИМ „ЗМАЈЕВИМ ДЈЕЧЈИМ ИГРАМА“ које су од 30. маја до 1. јула одржане у Зрењанину, Црну Гору представљала је екипа од десет ученика будванске школе с наставником Милијом СТЕПИЋ.

* * *

У НИКШИЋУ ЈЕ, у склопу мајских празника, одржан Шести сабор Покрета горана Црне Горе. На свечаности су, између остalog, додијељена признања заслужним појединцима и организацијама, па је „Златна значка“ припала и овој школи и њеном наставнику Душану БОЖОВИЋУ.

* * *

НА ПРЕДИЗВОРНОМ И ИЗВОРНОМ САСТАНКУ Основне организације СК у школи саслушан је извештај о двогодишњем раду, уоче испољене слабости и одређени нови задаци. Изабран је и нови Секретаријат ОО СК у саставу Бранка КРАПОВИЋ, Биљана ВУКЧЕВИЋ, Петар ВУКИЋЕВИЋ, Лука ЗЕНОВИЋ и Ђоко ПЕЈАКОВИЋ.

За секретара је изабрана Бранка КРАПОВИЋ.

Марко ТАНОВИЋ

ПРЕДСТОЈИ ОБНОВА СПОМЕНИКА

ИЗРАДА ПРОЈЕКАТА за санацију и ревитализацију манастирских комплекса Подластве, Стјењевића, Прасквице, Дуљева и Режевића повјерена је Заводу за заштиту споменика културе Војводине из Новог Сада, а конзерваторске услове за њихово враћање у живот урадиће стручњаци Завода за заштиту споменика културе Црне Горе из Цетиња. Рок за обављање ових послова је крај ове године, односно крај јуна мјесеца Средства у износу од 30,5 милиона динара у целости су обезбиђењена.

НЕИМАРСКИ ПОДУХВАТИ

У Радној организацији „Стари град“ истичу да је приоритет у изради пројекта за санацију манастира дат објектима Прасквице. Они треба да се заврше до краја јуна, када ће моћи да се прије обнови црква и зграда овог за наше прилике монументалног културног здања које је земљотрес највише оштетио.

Посебан проблем у овом сложеном грађевинско-конзерваторском и рестаураторском подухвату представља обнова три цркве и манастирског конака Градишта. Наме, утврђено је да је у земљотресу поприлично уздрумани и терен на коме се ови објекти налазе. Стручњаци Грађевинског института из Загреба треба да до краја јуна ојачају камене громаде на коме се овај манастирски комплекс налази.

ЈОШ ЈЕДНА ОБМАНА ПУБЛИКЕ

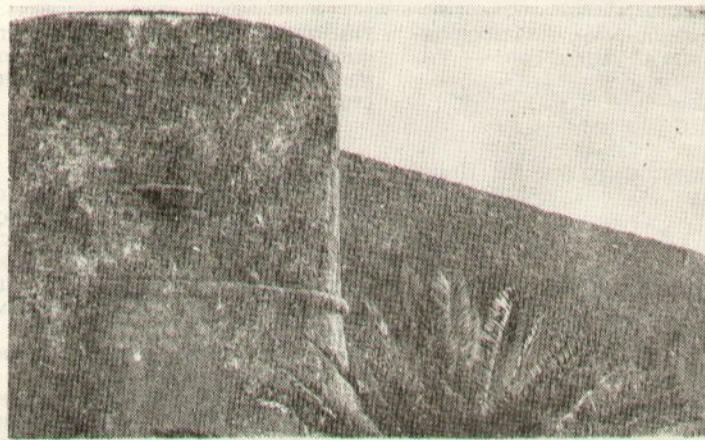
У згради Дома културе у Будви је задњег дана прошлог мјесеца треволо да се објекти представи „Мој обрачун с њима“. Исторесовање публике било је поприлично, па је пројат и већи број карата. На јалост, представа није обржана, а чуђење грађа на било је не мало. Тумач Краљевских полемичких текстова, познати за гребачки глумац Раде Шербенија, једноставно се није појавио у заказаној вријеме.

У Културном центру који је био организатор представе су нам рекли да је са „Загреб студијом“ био потписан уговор на 50.000 динара за гостовање Шербеније. Према уговору, Будвани су требали да глумица доведе из Дубровника на представу и да га потом врате. Возач је, како је било и договорено, креја по Шербенију у Дубровник. Међутим, овај му је рекао да ради на снимању филма Лордана Захарановића „Попоћна звона“ и да није у стању да дође на представу. Културни центар ће, како сазијемо, тужити Шербенију који је својим недоласком проузроковао штету од 100.000 динара.

Занимљиво је напоменути да се ни августа прошле године Раде Шербенија није појавио у Будви, иако је представа прије тога била договорена и заказана, а карте распродате. Такле, двије обмане за непуну годину дана од истог човјека.

Ако је и од Шербеније, много је?

Пројекте за санацију Грађишта значајног споменика нашег средњевјековног фреско-сликарства, урадили су

стручњаци Завода за заштиту споменика културе Србије као свој допринос обнови нашег културног наслеђа.

Посебну пажњу привлачи обнова манастира Стјењевића, који се налази на падинама брда Пајковића изнад Поморска, на 600 метара надморске висине. Овај манастир је, између остalog, познат по томе што су у њему боравили црногорске владике Давид и Сава, а у доба Петра Петровића I био је друга резиденција Црне Горе, па и због тих момената његова обнова привлачи посебну пажњу.

ОБНОВА ЦРКАВА

Приведена је крају изградња инфраструктуре у Старом граду, што је предуслов да се приступи обнови 184 објекта унутра градских зидина. Испуњен је, значи, захтјев да се отпочне с којством рукутивном санацијом и рестаурацијом овог драгуља међу старим медитеранским градовима који има посебан значај и стога што је у цјелини дјело народног најмира.

Прво ће бити обновљене четири цркве — најзначајнији културно-историјски споменици у Старом граду. Сред ства у износу 65 милиона динара су обезбиђењена и посао је повјерен београдској организацији „Геосонда“, чији су најмира завршили санацију прве и друге фазе на градским бедемима, а повјерена им је и ревитализација зидина између „Авале“ и Цитаделе.

Црква св. Ивана, једна од најстаријих на приморју (прима традицији саграђена је у

седмом вијеку, а све до 1828. године сматрана је катедралом), неколико пута је претворљана. Највише је страдала у катастрофалном земљотресу 1867. године. Уз њу је 1867. године завршен торањ, који доминира над стомом Будвом и чији је највиши дио 15. априла 1979. године тешко оштећен. Ту је и зграда бившег бискупског двора, па читав овај комплекс има монументалан изглед.

Цркву св. Марије ин Пунта основали су бенедиктинци 840. године, а касније су је преузели фрањевци и у њој остали све до доласка Француза, 1807. Десетак година прије земљотresa, 1979., уз трашњост цркве је коришћен за постављање сликарских изложби и одржавање музичких концерата. Уз њу је омања црквица св. Саве за коју се не зна тачно кака је саграђена, али се помиње у доба Немањића и Валшића.

Црква св. Тројице саграђена је 1804. године и има засолник на преслицу с три звона, који је у земљотресу по прилично оштећен. Иконостас је у њој радио 1864. године Никола Аспиоти а седамдесетих година овог вијека, приликом њеног реновирања, пронађено је изван редне фреске непознатог мајстра. Непосредно прије земљотresa, 1979., опет случајно, у њој је пронађено неколико десетина врло врједних икона. Све те и друге знаменитости биће у цркви изложене и тако ће овај споменик прошлости добити прво битни сјај и значај.

Драгослав НОВАКОВИЋ

ЛИКОВАН ЖИВОТ

ИЗЛОЖБА ВАСКА ЛИПОВЦА

У Модерној галерији недавно је отворена самостална изложба Васка Липовца, сликара и скулптора из Котора који је већ дужи низ година настањен у Сплиту. Он се представио са двадесет радова у комбинованој техники и десят скулптура у металу. Умјетнико најдакио је посебан начин залијивања. Може се истаћи да његов сликарски поступак јасно показује везаност за Хлебинску школу и њене присталице. То потврђује и податак да је у периоду од 1955. до 1959. био сарадник мајсторске радионице Креста Хегедуша.

Пажњу на овој изложби привукле су и скулптуре у металу. То су ликови мушкараца и жена у одјећи која крије историјске асоцијације из прошлих времена, али су нам ближе по духу и по обликовању форме.

На крају можемо закључити да је његов цртачко — ликовни рукопис врло карактеристичан и препознатљив и зато заслужује да га пажњи во читамо.

Драгана ИВАНОВИЋ

ПОКЛОН АРХИВУ

Оцјењујући значај архивске грађе за изучавање и приказивање прошлости нашег краја, ових да на је Ратко Рађеновић у име своје породице поклонио Архиву Будве вриједнију збирку, која се састоји од 375 документа, међу којима се налазе купопродајни уговори, финансијска и друга документа, разгледнице, фотографије из старе Будве, као и грађа везана за рад Српске кредитне задруге у Будви из првих година XX вијека. Највећи број документа припадају по родици Замбелић, која се доселила у Будву из Луштице половином XIX вијека, а има документа и по родици Рађеновић. Временски, грађа се односи на период од 1821. закључујући до 1961. годином. Поклон њени фонд је архивистички срећен и приступач је за коришћење.

Архив апелује на све имаоце збирки старијих до кумената да сlijede примерје бројних дародаваца, међу којима нарочито истичемо породицу Медин из Будве, Мила, Јубишу и Ратка Рађеновића. За истраживање прошлости нашег краја нема неважнијих документа. Сви писани или на било који други начин умножени документи, купопродајни уговори, стара писма, потврде, прогласи, позивнице, фотографије, старе новине и часописе књиге и бројшуре из свих области, сва тај материјал Архив ће са задовољством прихватити, обрадити и уврстити у своје фондове и тиме обогатити културну баштину. Сва документа се обрађују по архивистичким и библиотекарским правилима и служе за коришћење или евентуално презентирање будућем музеју. Уколико поједињи не могу да поклоне документа Архиву, позивамо их да нам омогуће њихово фотокопирање и да time обезбедимо њихово проучавање и, истовремено, заштитимо их од улиштења. Архив је спреман и да уз правичну накнаду откупи документа и да их и на тај начин сачува.

Увјерени smo да ће овај апел наћи на разумјевање наших суграђана, као и оних који су по ријеклом из овог краја, а живе у разним крајевима наше земље или у иностранству. Заједничка нам је жеља да сачувамо благо које достојно препрезенује нашу прошлост, да се младе генерације могу васпитавати на славним традицијама својих предака и да свијету покажемо стваралаштво и дух нашеј народе.

Другу Ратку Рађеновићу Архив изражава посебну захвалност.

Ђачка страна Приморских новина

ВАЖНИЈИ ДАТУМИ ИЗ ИСТОРИЈЕ СКЈ

ПРВИ РАДНИЧКИ САВЈЕТ

— У БЕОГРАДУ ЈЕ од 28. до 30. јануара 1949. године одржан Други пленум ЦК КПЈ на коме је изабран Организациони биро на челу с Јосипом Брозом Титом.

— ОД 9. ДО 11. АПРИЛА 1949. године у Београду је одржан Трећи кон-

Буџа Ђаковић изабран је у Централно вијеће КПЈ на Вуковарском контресусу Народног фронта Југославије за чијег је предсједника изабран други Тито.

— КОМИНФОРМ ЈЕ 29. НОВЕМБРА 1949. године донио нову резолуцију против Комунистичке партије Југославије.

— ПРИВРЕДНИ САВЈЕТ Савезне владе и Централни одбор Савеза синдиката Југославије донијели су 23. децембра 1949. Упутство о организовању радничких савјета као свјетодавних тијела у 200 великих индустријских предузећа у нашој земљи, што је био први акт којим је обиљежен поступни прелаз на радничко управљање привредним предузећима од стране радничких колективи.

— НАРОДНА СКУПШТИНА ФНРЈ усвојила је 27. јуна 1950. Основни закон о управљању државним привредним предузећима и вишим привредним удружењима од стране радних колективи. По обављању избора у 6319 радничких савјета изабрано је 156.166 радника и службеника, а у 7.136 управних одбора 43.351 радника и службеника.

— У БЕОГРАДУ ЈЕ ОД 3. ДО 4. ЈУНА 1951 године одржан Четврти пленум ЦК КПЈ на коме су поднесени реферати: „ЗА ДАЉЕ ЈАЧАЊЕ ПРАВОСУЋА И ЗАКОНИОСТИ“ и „О НЕКИМ ПИТАЊИМА ТЕОРЕТСКОГ РА

ДА ПАРТИЈЕ“. Том приликом истакнута је неопходност постигања слободне, свесне, политичке и друштвене активности грађана и указано на потребу прилагођавања судства новим односима социјалистичке демократије.

— КРАЈЕМ НОВЕМБРА 1951. ЦК КПЈ донио је Упутство о путевима социјалистичког преображаја села, у коме су формулисани основни принципи политике на селу у новим условима.

— У ЗАГРЕБУ ЈЕ ОД 2. ДО 7. НОВЕМБРА 1952. године одржан Шести конгрес КПЈ који је имао огроман значај за даљи развој самоуправних друштвених односа. Да би се изразило дистанцирање од политичке организације стаљинистичког типа, односно да би се авантгарда радничке класе Југославије идентификовала с пољитичком организацијом какву су замислили Маркс и Енгелс, КПЈ је промијенила име у Савез комуниста Југославије. Од

Раде Вуčović нестао у Сталинским чисткама

бачен је пут који би водио у државни социјализам, што је, истовремено, значило да се СКЈ определио за изградњу самоуправног друштва. Такав концепт претпостављао је битније промјене у карактеру, формама и методима рада СКЈ, захтијеваша значајне измјене у политичком систему, скупштинском механизму, улози друштвено-политичких мајчиних организација.

На Шестом конгресу КПЈ утврђен је основни правац нашег друштвеног развоја на основама самоуправљања, а уједно је отпочело и мијењање наше револуционарне организације у складу с новим друштвеним условима и по требама у преласку од државног централистичког управљања на социјалистичко самоуправљање.

УЗ СТОГОДИШЊИЦУ СМРТИ ВИКТОРА ИГОА

ВЕЛИКИ ЧОВЈЕК СТОЉЕЋА

ВЕТОГ ЈУНА 1885. ГОДИНЕ до вјечног поживотног боравишта тијело „пјесника пера Француске“ допретила је сахрамбена поворка од преко три стотине хиљада грађана Париза, док их је даз милион стајало погнужтих глава на тротоарима, трговима, балконима, па и на крововима кућа, кад је последња пјесникова пратња пролазила ка гробницама великане Француске — како то у својој „Легенди о Виктору Игоу“ казује Пол Лагард, свједок „највеличанственије сахране стољећа коју је Париз доживио“.

Кад је XVIII стољеће тек закорачило у другу годину живота — 27. фебруара 1802. године — у породици гезера ла Игоа родио се трећи син — Виктор. Још док је пролазио кроз основно школовање родитељи већ запаженог духовно надахнуог дјечака ис пуњавали су жељу да им син заврши изразито угледну по литејничку школу. Кад је заносник младости упуњавао у четрнаесту годину, на првој страници једне свеске стајала је његовом руком ис писана завјетна биљешка с датумом од 10. јула 1816. године: „Хоћу да будем Шатробријан или ништа“. Тако је започео и усмјерио своју пјесничко-слављеничку каријеру будући „велики човјек стољећа“, да би се из њега развио „најзnamenitini представник људске расе“, израстао „геније у коме је живјела људска мисао“, дивовским гласом пјесном проговорио „најгоростаснији мислилац весељене“.

Велики пјесник увијек је био на страни цезадовољника и побуњеника против свих који су цијеном народне крви преузимали кормило Француске и силом своје воље насталој јој анполитичку власт. Ти сведруштveni нес покоји доводили су пјесника — трибуна дотле да су га једни, носиоци господарске моћи и доминације над народом, проглашавали за „оца Француске“, док су га други брутално прогонили из отаџбине. Он им је — чак и онда кад би га помиловали и звали да се врати — одговарао ријечима достојанства свенародног трибуна: „Кад се врати слобода, вратићу се и ја“. И вратио се тек послије двадесет година — заједно с повратком републике, и то доносећи земљи и њеној обновљеној слободи величанствене дарове свога стваралачког умјетничког генија. Тако је са највећег изгнанства које је у туђини провео између 1851. и 1870. године донојио „Казне“, „Размишљања“, први дио „Легенде вјекова“ и интегниозни роман „Јаднице“, између великог броја још и других мањих појетских остварења.

Као лирик, Виктор Иго је од првих својих стваралачких искри па до последњег даха живота пјесном критиковати, осуђивао, славопојку исказивао, легендју оживљавао и оживотворавао. Постизао је то у драми и драматици „Ернанија“, „Лукреције Борције“, „Рија Блаза“, у политичкој сатири, стиховима уобличеног „Наполеона Малог“, у романима од „Звонара Богородичине цркве у Паризу“, у „Јадницима“, у „Свјетlostima и сјенкама“, „Јесењем лишћу“, „Одама и баладама“, па до „Пјесама улици“, у којима, поред осталог, говори о Карлу X као краљу слабићу, а о његовим ми

нистрима као о „протувама које би продале Француску козацима а душу ћаволу“.

Виктор Иго се као епски пјесник зајазахвалније исказао у „Легенди вјекова“, том поетским захватима веома богатом и тематски разноврсном збирком јаке и изражајне поезије. У њој је дубоко и многострано захватио епско-колоративним потезом дале ка временама и вијења првих човјекових егзистенцијално-рационалних корачања у историју, задржавајући се на темама тематских сјенки средњег вијека („Роландова женидба“, „Ејмериот“, „Мали краљ Галиције“, „Евираднус“, „Оцеубица“, „Орао на шлему“).

„Пјесник мора да иде испред народа као њихова светласт и да им показује пут“ — била је поетско-социјална животна девиза пјесника који је себе сматрао једним од оних људи који мисле и најадује се да се може биједа по

биједити“. А Иго је, и као човјек и као народни трибун, управо тако и маштао и кроз живот се понашао: свјесно и намјерно био је у свим својим дјелима социјални пјесник, пјесник слободног човјека. Ту свељудску пјесму пјевао је читавог живота, на сваким својим стваралачко-изражавајним дјама, представљао се као велики пацифиста, миролуѓац који препоручује људима свих земаља и свих раса и нација дубокопоетски-хуманитарно оплемењени и ожијећени издејал општег братства и свељудске љубави. И као такав, велики творац „Јадника“ остао је да живи до данас у свим поимањима свељудске му друштвене личности и пјесмом исказивајући вјесником свеживотних човјекових полетности. А све писмене нације читају његову пјесму на свој језик преведену и ко зна у колико верзија препјевану и издану свјетом источему.

ИНТЕРЕСОВАЊЕ ВАС

ПРАСТАНОВНИЦИ ЈАПАНА

је до 1682, а од своје десетнаесте године путовао је по тада моћном Османском царству.

Индомалајска фауна заузима најмању област, али је она, ипак, веома богата ријетким породицама животиња. Од сисара се тамо могу наћи летећи лемури, шумске ровчице, авети и бодљикави пухови.

Холарктичка фауна садржи групе животиња које се не могу срећи ван њених граници. То су, на пример, неке слатководне рибе: греччи, моруне, пасдрмке и друге. Ирвас или сјеверни јелен живи на цијелом сјеверном дијелу ове зоне.

Опижум се помиње у споменицима најстаријих цивилизација. Најчешће је употребљаван као самоубијачко средство. Турска племена XVI вијека узимала су га пред битку за појачање храбrosti. У XVII вијеку запажено је пушчење опижума на острвима Индонезије, а од XVIII вијека пущи се и у Кини.

ОДБОЈКА „АВАЛА“ НИJE УСПЈЕЛА

У КВАЛИФИКАЦИЈАМА

Одбојкаши „Авале“ шампиони Црне Горе за ову годину, нису успјели да се квалификују за улаказ у другу савезну лигу. Припремали су се за квалификациони турнир који је одржан у Котору, жељели су да им припадне једно од прва два мјеста, која су доносила пласман у виши ранг такмичења, оквасили су добро знојем своје дресове, али овога пута су бољи пошли даље.

„БУДВА“ БОЉА У ДЕРБИЈУ

Фудбалери „Будве“ су у седамнаестом колу били домаћини главном конкуренцији за прво мјесто у Јужној регији, екипи „Таре“ из Цетиња. На стадиону Лугови, по лијепом времену, скупио се приличан број гледалаца, који су у дербију сезоне Ју жне регије очекивали до бар фудбал. Приказаним игром не могу сигурно бити задовољни, што је и разумљиво; важност мече учинила је да изостане лепршава игра. Замијенили су је оштри стартови, борба за сваку лопту и неизвјесност у погледу резултата која је трајала до краја меча. Будвани су на крају славили свим заслужену побједу од 3:2. Сва три поготка за „Будву“, постигнута је центарфор Милоје Вујовић из игре, док су гости оба поготка постигли из једа најстарија. Екипа „Будве“ повела је са 1:0, гости су изједначили, потом и повели, а онда су усlijedila два узастопна поједици домаћих. Утакмицу је судио Владислав Ђорђевић из Вара. Послије ове побједе Будвани су стекли реалне изгледе за освајање првог мјеста.

Екипа „Петровића“, која је наступала у истој лиги, одустала је од даљег такмичења.

С. Грегорић

На турниру у Котору учествовали су представници СР Србије, Црне Горе, Македоније и аутономних покрајина — Војводине и Косова. Играло се по бод систему. Прво мјесто припало је „Колубарима“ из Лазаревца, друго „Јединству“ из Старе Пазове, трећи су били одбојкаши „Електропривреде“, који су представљали Косово, Бу-

двари су били четврти, а одбојкаши „Младости“ из Штипа заузели су по следње, пето мјесто. Одбојкаши „Авале“ освојили су само два бода — послије драматичне борбе успјели су да савладају екипу „Младости“ са 3:2.

— Конкуренција је, заиста, била жестока, каже Небојша Пешић, играч „Авале“. — Ми смо били хендикапирани повредама неколицине играча, па нисмо могли више пружити. Одбојкаши „Колубаре“ били су без премца, али — да смо се боље припремили, да смо били комплетни и без по вреда и да смо имали маље више спортске среће — могли смо заузети другу позицију. Но, неуспјех није трагедија — имамо добар тим и с повратничима најесен ћемо опет јуришати на титулу првака Републике.

АНЕГДОТЕ

БОЉЕ И ТО НЕГО ДА ...

Једном се један бранац у Риму толико упирао да ослободи свог клијента да је због тога са свим промукао.

— Стани, савјетовао га је Грениус Флокус. — Иди кући, испиј чашу вруће вина и лези у кревет.

— Ништа! Па онда ћу потпуно да изгубим глас! покушао је бранац да протестије.

— Болje је и то, него да изгубиш клијента — рече му Флокус.

ПРЕПОЗНАО ГА

На проби своје „Ифигије“ композитор Глук није био задовољан партијом тенора. То своје недовољство саопштио је пјевачу, а овај му одговори:

— Причекајте само, маestro. Кад будем у костију, нећете меје познати.

На генералној проби, кад су сви пјевачи били у kostimima, Глук приђе тенору и рече му:

— Пријатељу, ја вас опет познајем...

НИСУ БАШ НЕДОЗВОЉЕНИ

— Да ли вам је познато да је оптужени имао недозвољене односе с тужитељевом женом? — пита судија свјенока.

— Колико је мени познато, то нису били недозвољени односи, пошто их је она дозвољавала.

ЗДРАВСТВДНО ПРОСВЈЕЋИВАЊЕ

ЗАШТО ДИЈЕТЕ НЕ ЈЕДЕ?

Многи родитељи се жале да дијете има слаб апетит, чак толико слаб да се чуде како је живо. Муке су свакодневне па се излаз тражи у витаминским сирупима а, када и то не помогне, храњење се претвара у прави ритуал. Причују се разне приче и изводе разне игре, како би дијете појело коју кашичицу више.

Дијете осјећа природну потребу за храном. Количина хране регулисана је апетитом, односно потребама дјетета и зато свако здраво дијете узима онолико хране колико му је потребно за нормалан рад организма.

Апетит добрим дијелом зависи и од физичког и психичког стања дјетета. Волесно дијете мање једе. Апетит је смањео и када је дијете напето и забринуто. Због тога га не треба кажњавати прије јела или га на силу одвлачiti из игре, већ створити навику да се обједује у одређено вријеме.

На апетит утиче и недостатак поједињих хранљивих материја (витамина, минералних соли, беланчевина), као и врста хране. Ако је једнолична, посебно ако се састоји претежно из угљених хидрата и шећера, као што су: тијесто, слаткиши, колачи, бомбоне и чоколаде, апетит је слаб. Само разноврсна храна садржи све хранљиве материје које су потребне за правијан раст и развој. Али, при томе, не треба заобравити на укус хране, јер дијете, чак и бебе, одбијају храну која није укусна. Укус је једино чуло које је довољно развијено још од рођења.

Не треба упоређивати апетит сваког дјетета с апетитом друге дјеце или му одређивати количину хране, како то обично раде превише близни родитељи. Пријила се негативно одражавати на апетит, а и дијете схвата да на овај начин може да уцјењује родитеље, храњење се претвара у својеврсну уцјену. Зато је најбоље да се код разноврсне исхране и укусно припремље и сервиране хране поштује апетит дјетета да му се препусти да само одреди количину хране и да се, евентуално, контролише само његова ухрањеност.

IN MEMORIAM

ПЕТАР МИТРОВИЋ

Ових дана изпублици су још једног борца, истинског родољуба и врлог грађанина — ПЕТРА МИЛОВА МИТРОВИЋА. Умро је у 77. години живота и сахрањен у породичној гробници у Светом Стефану. Рођен, васпитаван и одрастао у слободарском крају, од оца Мила Петрова, добровољца из првог светског рата, печалбара и заточеника са Шпанјоле, Петар Митровић се судбиносне 1941. године без предомишљања опредијелио за народну борбу, коју је повела Комунистичка партија у чијем окриљу је растао и васпитавао се. Заједно са својим братом Радом и осталим сељанима нашао се у првим устанничким редовима 13. јула 1941. године. Његов млађи брат Никола нестао је у вихору априлског рата и за вршио свој млади живот у једном од бројних фашистичких концлагора, а Рад је погинуо у јулском устанку. Али, ни губитак браће, ни привремено сплашњавање устанка, праћено масовним теретом и малтретирањем, није сломили непоколебљиви Петров дух. Зато 1942. године бива ухапшен и интерниран у Италију.

Послије капитулације Италије Петар се пребацује на слободну територију и пријећује јединицама ослободијачке војске. Све до завршетка рата борио се у јединицима 9. корпуса ЈНА. Послије завршетка рата од маја се укључује у акцијама обнове и изградње земље. На првим општинским изборима народ га бира за предсједника НОО Свети Стефан. У КПЈ је примљен 1945. године. Обављаје разне одговорне друштвено-политичке функције у светостефанској општини. Сав тај самопријегорни рад прекинут је тратничким догађајем 1958. године, када је од удара грому погинула Петрова мајка, а он остао тешки инвалид. Исте године умире му отац Мило, а нешто касније и супруга. Све животне нећаје Петар је сточики подносио, захваљујући свесрдној бризи своје дјеце, посебно кћерке Зорке. Његов лик остаће у вјечној успомени као примјер борца који је остао досљедан идеалиста на ше револуције.

ОГЛАС

Четворособан суперкомфортан стан у строгом Центу Будве код Тргног центра мијењам за два мања стана у Будви.

Обавјештења на телефон 086/43-808.

Блажко Јаћић
Маршала Тита 23
пети улаз

ШЉИВА СА КАВКАЗА

Шљива потиче са Кавказа. Одатле је пренијета у Азију, а око 1.500 године већ је калемљена и одгајана у Мађарској, одакле и потиче њено име — маџарка. Стручњаци су утврдили да прије 458. године у Европи није његована шљива. Као плод је, вјероватно, донијета из азијског дијела Турске.